

OKUL ÇAĞINDAKİ KIZLARDA GEBELİK SORUNU: FİLDİŞİ SAHİLİ ÖRNEĞİ

Amara KEİTA* ve Sana YEO**

*Doktora öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Türkiye
amarakeita98@yahoo.com

** Doktora öğrencisi, Felix Houphouet Boigny Üniversitesi, İES Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Fildişi Sahili
san25yeo@gmail.com

ÖZET

Fildişi Sahili'nde eğitim sistemindeki yöneticiler, kamu yetkilileri ve sosyal uzmanlar tarafından yapılan gebeliği önleyici uygulamalar ve doğum kontrolüyle ilgili kapsamlı bilgilendirmelere rağmen, okullarda özellikle liselerde derinleşmiş bir gebelik sorunuyla karşı karşıya kalınmaktadır. Fildişi Sahili'nde okul çağındaki kızların gebeliği, başka bir deyişle anne-öğrenciler sorunu, toplumda çeşitli kurumsal değerler (özellikle aile, eğitim, politika, sağlık) açısından endişe verici boyutlara ulaşmıştır. Çünkü gebelik, öğrencilerin okulu erken terk etmesine, ailelerin çeşitli açılardan (örneğin ekonomik, ahlaki, vs.) istikrarsızlaşmasına ve kadınların kamusal alanla bütünleşmesini engellemektedir. Bu çalışmanın amacı, Fildişi Sahili'nde okullarda gebeliklerin ortaya çıkmasında belirleyici olan etkenleri ve sonuçlarını ortaya koymak ve çok boyutlu çözümlenmektir. Çalışma esnasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veri toplanmış ve veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmanın bulguları; okulda gebe kalma olasılığını arttıran en önemli etkenler arasında kızların cinsel saldırıya karşı savunmasızlığı, baskıya maruz kalmaları ve cinsellik konusunda yanlış bilgiye sahip olmaları olduğunu göstermiştir. Fildişi Sahili'nde okulda gebelik sorununun giderilmesinde olumlu etki yaratacak en işlevsel uygulamalardan birinin, okul müfredatıyla bütünleşmiş bir cinsellik eğitiminin verilmesi olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Fildişi Sahili, toplumsal cinsiyet, okulda gebelik, anne-öğrenciler, okuldan ayrılma.

THE PROBLEM OF PREGNANCY IN SCHOOL-AGE GIRLS: THE CASE OF IVORY COAST

ABSTRACT

Despite comprehensive information on pregnancy prevention practices and contraception conducted by managers, public authorities and social workers in the education system in the Ivory Coast, the school is especially faced with the problem of pregnancy in high school. In the Ivory Coast, the gestation of girls in school age, in other words the problem of student-mothers, has reached alarming dimensions in terms of various institutional values in society (especially family, education, politics, health). Because pregnancy causes students to prematurely leave the school, destabilizing their families from various angles (eg economic, moral, etc.), preventing women from integrating into the public sphere and causing abortions. The aim of the study is to present the determinants and consequences of pregnancies in the schools in the Ivory Coast, and solve them in a multidimensional way. In relation to this, a semi-structured interview form was applied during the study, the obtained data were collected and content analysis was performed on the collected data. The results of the study show that girls are the most important factors that increase the likelihood of conception because of their vulnerability to sexual assault, exposure to pressures and misinformation about sexuality. One can say that one of the most functional applications in the Ivory Coast that will have an impact on the problem of pregnancy in school is the integration of sexuality education with the school curriculum.

Key Words: Côte d'Ivoire, gender, education, school pregnancy, mother-students, school dropout.

1. Giriş

Okul eğitimi, çağımızda insani ve ekonomik kalkınma için en işlevsel araçlardan biri haline gelmiştir. Örneğin çocuklar, gençler ve yetişkinlerde sosyal başarı için çeşitli fırsatlar sunmak, bireyin iş yaşamında çeşitli konumlara dahil olmasını sağlamak vs. gibi işlevlere sahiptir. Ayrıca okul eğitimi, düşünme yeteneği, seçimler yapma ve entelektüel bir yaşam sürme olanakları da sunabilir (Alvin 2006:13). Bu eğitim sürecinde okul eğitimi hakkı, dünyanın birçok ülkesinde yasayla garanti altına alınmıştır. İnsan hakları sözleşmelerinde de eğitim hakkı güvence altındadır. Örneğin, 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nden 1989 tarihli Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye kadar uzanan bir dizi Birleşmiş Milletler (BM) sözleşmesi, ilköğretimin herkes için zorunlu ve ücretsiz olmasını önermektedir. Bu bağlamda, Afrika liderleri, bağımsızlıktan sonra (çoğunlukla 1960'lardan sonra) okul eğitimini geliştirme isteklerini dile getirmişlerdir. Onlara göre, okul eğitimi ekonomik servetin kaynağıdır. Buna ek olarak, Afrika liderleri, bir ülkenin gelişiminin, eğitilmiş erkek ve kadınların yetenek ve ihtisaslarına bağlı olduğunu kabul etmişlerdir. Bu nedenle, Afrika ülkeleri, okul altyapısının inşası ve donatılması, öğretim elemanlarının işe alınması ve eğitimi ile öğrencilerin sosyal hizmete erişiminin tahsisi ve kolaylaştırılması konularında büyük yatırım yapmışlardır (Bennabdallah 2010:25).

Maalesef, Fildişi Sahili'nde, 1960 yılında ulusal egemenliğini kazanmasından bu yana okul eğitimi alanında gösterilen çabaların, karşılaştığı politik sorunlar dolayısıyla oldukça yetersiz kaldığı söylenebilir. Ülke, 31 Aralık 1999'daki askeri darbe, 19 Eylül 2002'deki iç silahlı çatışma ve 24 Kasım 2010'un tartışmalı seçimlerinde yaşanan krizlerden sonra aşırı derecede kırılmalı bir hale gelmiştir. Fildişi Sahili'ndeki bu krizler, siyasi, ekonomik ve toplumsal alanlarda bozuk işlevler ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitim alanında da, sözü edilen çeşitli krizler okul eğitimi sisteminin zayıflamasına yol açmıştır. Örneğin ortaöğretimde (ortaokul ve lise)¹ görev alan öğretmenlerin istihdamında azalma, okul altyapısında bozulma, öğrenim seviyesinde ve öğrenci takibinde düşüş görülmüştür. Eğitim sistemindeki bu karmaşa ve dengesizlikler, okulda gebelik gibi başka sorunlara da yol açmaktadır.

Örneğin, Fildişi Sahili'nde Milli Eğitim Bakanlığı'nın üç yıllık raporuna göre (Aubin & Menninger 2016); 2012-2013 akademik yılında kayıtlı 80.455 öğrenciden (özellikle liselerde) 2076 gebelik vakası, 2013-2014 akademik yılında 86.142 kayıtlı öğrenciden 2985 gebelik

¹ Fildişi Sahili'nde eğitim sistemi şu sırayı izler: Anaokulu 3-6 yaş arası, ortaokul 6-12 yaş arası ve lise 12-18 yaş arasıdır. Fildişi Sahili'nde "ilkokul" olarak adlandırılabilir bir okul bulunmamaktadır, dolayısıyla ilkokul ve ortaokul bir arada "ortaokul" olarak sınıflandırılmaktadır.

vakası ve 2014-2015 yılları arasında 91.278 öğrenciden 5235 gebelik vakası kaydedilmiş olup gebelik vakalarında yıllık %15 artış görülmüştür. Üstelik, Milli Eğitim Bakanlığı'nın söz konusu üç yıllık raporunda beş kızdan üçünün okula gitmekten vazgeçtiği bildirilmektedir. Çünkü bu gebelikler öğrencilerin küçük yaşlarına (12-16 yaş) denk gelmektedir (Aubin et Menninger 2016:15-17).

Öte yandan, okul eğitimine devam etmek isteyen anne-öğrenciler, bazı sınıf arkadaşları tarafından ayrımcılığa uğramakta, bazı öğretmenler de onları damgalamaktadır, ancak onlara sempati duyan kişiler de vardır (Coulibaly 2012:12-16). Bunun yanısıra okulda gebeliklerin özellikle ekonomik, fiziksel ve psikolojik olmak üzere daha geniş çaplı toplumsal sonuçları da bulunmaktadır. Yazarlar, Fildişi Sahili'nde politik-ekonomik krizlerle eşzamanlı olarak artan okulda gebelik vakalarının 2000'lerden bu yana doğrudan bir gözlemcisi olarak, anne-öğrencilerin okulda kalabilmelerinin koşullarını oluşturma, kızların başarısızlık oranlarını azaltma ve soruna ilişkin bilinçlendirmeyi artırma yönünde etkili bir şekilde katkıda bulunarak okulda gebelik vakalarının nasıl engellenebileceğini merak etmiştir. Bu nedenle, araştırma kapsamında, elde edilen verilere dayanılarak, Fildişi Sahili'nde okulda gebelik sorununa ilişkin davranış değişikliğine yol açabileceği öngörülen iletişim stratejisi ve çözüm taslağı da önerilmektedir.

1.1. Araştırma Sorunsalının Tanıtımı

Fildişi Sahili ağırlıklı olarak genç nüfusa sahiptir. Nüfusun %50'si 15 ile 20 yaş arasındadır (RGPH 2014:9). Bu yaş aralığı, fiziksel ve davranışsal olgunluk dönemine karşılık gelmektedir. Ayrıca, çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecini işaret eden bir dönemdir. Genişletilmiş ergenlik, 12-18 yaş arası ya da 10-20 yaş arasındaki dönemdir. Başka bir deyişle bir geçiş değil, kendi kültürel, eğitimsel, toplumsal ve sağlık gereksinimleri olan belirli bir yaşam süresini kapsamaktadır (OMS 2007:11). Genellikle ergenlik dönemindeki bireyler, esasen psiko-sosyal özellik bakımından toplumsal sorunlara karşı kırılgan olmaktadır. Fildişi Sahili'nde söz konusu yaş grubunun karşılaştığı sorunlardan biri, okulda gebelik olgusudur. Fildişi Sahili'nde 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından liselerde yapılan bir araştırmada, kızların en az %35'inin 17 yaşından önce okullarda gebe kaldığı ortaya konulmuştur.

Okul çağında yaşanan gebelik, her yıl bildirilen vakaların sayısının artması nedeniyle büyük bir endişe kaynağıdır. Genç kızların sağlığıyla ilgili konulara ek olarak, okulda gebelikler, ülkelerinde niteliksel değişiklikler yapma potansiyeline sahip olan kızları etkilediğinden eğitim ve toplum gelişimini de etkilemektedir. "*Genç kızlara yapılan yatırımlar, beşeri sermayelerini ve karar alma kapasitelerini geliştirirken, onların tam potansiyelini*

gerçekleştirirken, bireyler, aileler, toplumlar ve uluslar için muazzam ekonomik ve sosyal kazançlar üretebilir” (Nations Unies 2014:12-13). Bu bağlamda, kızların eğitimine öncelik verilmesi, özellikle de cinsel eğitimlerine vurgu yapılması ve kızların okulda gebelikten kaçınmaları önemli hale gelmektedir. Kızlar, cinsel yaşamlarını yönetmeye hazır olmadığından, bu çeşit uygulamalar daha da fazla önem arz etmektedir. Kızlar, zorlama, istismar ve istenmeyen gebeliklere karşı savunmasız kalmaktadır. Bu durum onların okula devam edememesine hatta kalıcı olarak okuldan ayrılmasına neden olmaktadır. Ergenlik dönemine giren birçok kişi, cinsellik ve cinsiyet hakkında çelişkili ve kafa karıştırıcı mesajlar duymaktadır (Goyette et al 2009:22).

Fildişi Sahili’ndeki okullarda gebelik sorunsalı, kızların geleceği üzerindeki olumsuz sonuçlarıyla birlikte çok endişe verici bir hale gelmiştir. Bunun çözümü için eğitim kurumlarının ve toplumun birlikte harekete geçmesi gerekmektedir. Örneğin, Fildişi Sahili’nde, okulda gebeliklerin yaşanması nedeniyle genç kızların okulu terk etme oranı ülkenin güneyinde %28, kuzeyinde ise %31’dir (Aguibou 2010:15-17). Küçük yaşlarda üreme, fiziksel yetersizlik nedeniyle sağlık açısından ciddi bir tehdittir. Okul çağında yaşanan gebelikler sırasında kızlarda birçok başka sorun da ortaya çıkmaktadır. Bunlar, ailenin reddetmesi, yaygın değerlere uyumsuzluk nedeniyle toplum tarafından kabul edilememesi vs. şeklindedir.

Genç kızların yaşamında, özellikle cinsellik ve toplumsal cinsiyetle ilişkili imge ve temsillerin üretilip serbest erişime açık olduğu internet, televizyon ve toplumsal ağlara daha fazla maruz kaldıkları dünyada, onları sorumlu seçimler yapmaları yönünde bilgi ve becerilerle donatmak gittikçe daha önemli hale gelmektedir. Söz konusu kitle iletişim araçları, genç kızlar için, ebeveyn ve öğretmenleri de içeren yetişkinlerin vereceği cinsel eğitimin yerini alan potansiyel bir kaynak haline gelmiştir. Kızlar, ebeveyn ve öğretmenleriyle cinsellik ile ilgili konularda iletişim kurmakta çeşitli güçlükler yaşamaktadırlar. Bu nedenle, kapsamlı bir cinsellik eğitimi, kızların bu endişesine cevap verecektir. Nitekim kapsamlı cinsellik eğitimi, kızların yaşamlarının farklı evrelerinin yönetiminde yapacakları sorumlu seçimler ve kararlar doğrultusunda birtakım değerler ve davranışları dile getirmeyi amaçlamaktadır. Bu cinsel eğitim, hem okulda hem evde verilebilir. Böylece yetişkinler ve kızlar arasında cinsellik üzerine konuşma ve danışma tabusunun sorumlu bir biçimde kırılması yönünde önemli bir adım atılmış olur.

İstatistiklere bakıldığında, okulda gebelik vakaları özellikle Batı ve Orta Afrika’da endişe verici boyutlardadır. Bu bölgelerde (Batı ve Orta Afrika’da), genç kızlar arasındaki gebelik sıklığı 1.000 kişide 129 vaka ile dünyada en yüksek orandadır. Diğer bölgelere bakıldığında istatistikler şöyle verilmektedir: Doğu ve Güney Afrika’da 1.000 kişide 109, Latin

Amerika ve Karayipler’de 1.000 kişide 79, Arap ülkelerinde 1.000 kişide 50, Güney Doğu Asya’da 1.000 kişide 49, Doğu Avrupa ve Orta Asya’da 1.000 kişide 31 ve Doğu Asya ve Pasifik’te 1.000 kişide 20 adet okulda gebelik vakası kaydedilmiştir (OMS 2007:31). Bu süreçte, Batı Afrika bölgesinde yer alan Fildişi Sahili’nde okulda gebelik olgusu, kızların geleceği için gerçek bir engel olarak görülmekte olup yetkililer tarafından bir “kamu düzeni ve kalkınma sorunu” olarak tanımlanmıştır (Bénédict et Huib 2013:11). Fildişi Sahili’nde okulda gebelik sorununun giderilmesi yönünde birçok ciddi yatırım yapılmasına ve eylem planlarının uygulamaya geçirilmesine rağmen, henüz söz konusu çabaların etkili sonuçlarının görülemediği söylenebilir. Bu bağlamda, okulda gebeliğin hem olgusal hem görüngüsel boyutlarını incelemeyi amaçlayan bu çalışma, yetkililerin ve konuyla ilgili araştırmacıların da ilgisini çekebilir.

2. Yöntem

Çalışmanın yöntembilimi esas itibariyle niteleyicidir. Fildişi Sahili’nde okul çağındaki kızların gebelik durumuyla ilgili bu çalışmanın analizi, nesnellik ölçütleri ve okuldaki yüksek gebelik oranı göz önünde tutularak ülkenin kuzeyinde bulunan ve her yıl gebelik oranında artışın gözlemlendiği bir lise (Tengrela Modern Lisesi) üzerinde yoğunlaşmaktadır.

2.1. Örneklem

Tengrela Modern Lisesi, 1977 yılında bir ortaöğretim okulu olarak kurulmuş olup 16 Eylül 1978’de liseye dönüştürülmüştür. Okulda gebelik olayının yüksek oranda görüldüğü bir lisedir. Eğitim Bakanlığı’nın okulda gebelik raporuna (Aubin et Menninger 2016) göre; Tengrela Modern Lisesi genel olarak Fildişi Sahili’nde, özel olarak ülkenin kuzeyinde okulda gebelik vakalarının en yüksek oranda (toplam 1043 öğrencide 56 gebelik vakası) görüldüğü okul olarak kaydedilmiştir. Çalışma kapsamındaki araştırma, bu lisede gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamına alınan gebelik vakaları, 2014-2015 ve 2015-2016 eğitim-öğretim yıllarıyla sınırlandırılmıştır. Görüşmeler ve grup tartışması toplam 35 katılımcıyı kapsamaktadır. Söz konusu katılımcılar, Tengrela Modern Lisesi’nden 13 anne-öğrenci, 6 öğretmen, 7 öğrenci, 2 okul yetkilisi, 4 veli ve 3 toplum lideridir. Katılımcıların seçimi, Tengrela kentindeki eğitim sisteminde sorumluluk paylarının olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bu katılımcılar, Tengrela Modern Lisesi’nde gebeliklerin arkasındaki etkenleri anlama olanağı sunmaktadırlar.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında ilgili temel yazılı kaynaklar taranmıştır. Yazın taramasının amacı, okulda gebelik hakkında basın materyalleri, Milli Eğitim Bakanlığı'nın raporları, eğitim sektörü uzmanlarından gelen iletişimleri ve okul idarelerinde bulunan mevcut dosyalardan veri toplamaktır. Ayrıca Tengrela Modern Lisesi'nde gerçekleştirilen alan araştırması kapsamında veri toplama aracı olarak 35 katılımcıya yönelik görüşme soruları oluşturulmuştur. Yazın taraması ve görüşme soruları aracılığıyla, 2014-2015 ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında okulda gözlemlenen ve kaydedilen gebelik vakalarıyla ilgili veriler toplanmıştır. Böylece anne-öğrencilerin gebelik yaşı, gebeliğin sorumlusu, gebeliğin okul performansına etkisi, okulu terk etme ya da tekrar etme durumları vb. konularda veriler elde edilmiştir. Görüşme soruları kullanılarak gerçekleştirilen alan araştırması, Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu tarihte alan araştırması kapsamında anne-öğrencilerle olduğu gibi okul yetkilileri, veliler, öğretmenler, diğer öğrenciler ve toplum liderleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Amaç, okulda gebelikleri etkileyen faktörler ve bunların sonuçları hakkında niteliksel bilgi toplamaktır. Görüşmelerden elde edilen veriler; bir yandan öğrencilerin cinsel eğitim hakkındaki bilgilerini, diğer yandan gebelik olgusuyla ilgili tutum ve uygulamalarını, başka bir deyişle ilgili kişilerin okulda gebelik olgusu ve görüngüsüyle nasıl yaşadığını ve başa çıktığını somut bağlam içinde gerçek eylemlere ulaşmaya çalışarak çözümlenmektedir.

2.3. Verilerin Analizi

Öncelikle Tengrela Eğitim ve Öğretim Müfettişliği tarafından teyit edilen 13 gebelik vakasıyla ilgili araştırmacıların bakış açısı ile katılımcılarla görüşmelerden elde edilen yanıtlar, metin haline dökülerek sınıflandırılmıştır. Bu ilk sentez düzeyinde, yalnızca çalışmanın amacı doğrultusunda en makul olan veriler dikkate alınmıştır. Dikkate alınan veriler, içerik çözümlemesine tabi tutularak ikinci bir sentez düzeyine taşınmıştır. İçerik çözümlemesi, metin içeriğinin belirli bir hedef doğrultusunda ayrıntılı incelenmesi için bir tekniktir. Bu teknik ile metinlerin salt okunmasıyla doğrudan algılanamayan anlamlar, örgütlemeler ve niyetler ortaya çıkarılabilmektedir.

3. Araştırmanın Bulguları

Araştırma sürecinde örneklem grubunu oluşturan 13 gebelik vakası incelenmiştir. Örneklem grubundaki gebeliklerin taşıyıcılarının yaş aralığı, 12 ile 19 arasında değişmektedir. Örneklem grubunun kimi özellikleri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 1: Tengrela Lisesi'ndeki 13 gebelik vakasının kimi özellikleri

Yaş	Gebelik Sayısı	Sınıf	Gebelik Sorumlusu	Ebeveynlerin Okur-Yazarlık Durumu	Gelir Grubu
[12-13]	2	6'ncı	Lise öğrencisi	Okur-yazar	Orta
[13-14]	3	7'inci	Lise öğrencisi	Okur-yazar değil	Alt
[14-15]	3	8'inci	Üniversite öğrencisi	Okur-yazar değil	Alt
[15-16]	2	9'uncu	Öğretmen	Okur-yazar değil	Alt
[16-17]	1	10'uncu	Şehrin genci	Okur-yazar değil	Üst
[17-18]	1	11'inci	Diğer	Okur-yazar değil	Orta
[18-19]	1	12'inci	Taksi şoförü	Okur-yazar	Üst

Tengrela Modern Lisesi'nde örneklem grubu kapsamına alınıp görüşülen anne-öğrencilerin yarısından fazlasının, 6. ve 10. sınıflar arasında okuyan kızlar olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni olarak, söz konusu okul çağındaki genç kızların ergenlik dönemlerinin, yoğun fizyolojik-psikolojik değişim ve dönüşüm evresine rastlamış olması gösterilebilir. Bu okul çağındaki kızlar (6. ve 10. sınıflar arası), cinsellik ile ilgili bilgilerin, söylentilerin ve cinselliği deneyimleme olanaklarının büyük bir merakla içine kolayca çekilirler ve bu konularda bir şey kaçırmamak için genellikle aceleci ve meraklıdırlar. Ancak fiziksel cinsel olgunluk ile toplumsal çevredeki cinsel ahlakın edinimi arasında kabul görmüş toplumsal denge her zaman kurulamayabilir. Elde edilen bulgulara göre, görüşülen anne-öğrencilerin, cinsellik ve erken gebeliğin önlenmesi konularında yeterli bilgilerinin olmadığı görülmektedir. Görüşülen anne-öğrencilerin çoğunun, cinselliğe “meraktan” bu yolu denediği ortaya çıkarıldı. Okur-yazar olmayan ebeveynlerin kızlarının (anne-öğrenciler) cinsel davranış için gerçek toplumsal güdüleyicilerinin (doğal içgüdüsel cinsel eğilim dışındaki güdüleyiciler), akran grubu içindeki meraklar ve taklit ya da medya aracılığıyla özellikle sinemada gördükleri olduğu söylenebilir.

Buna karşın okur-yazar olan ebeveynlerin kızlarının (anne-öğrenciler), genellikle “moda”ya uyma ya da kendilerini ifade etme arzusunu gerçekleştirme için cinsel davranışta buldukları söylenebilir. Araştırma alanındaki gözlem ve görüşmelere dayanılarak, okur-yazar ebeveynlerin kızları, okur-yazar olmayan ebeveynlerin kızlarına göre cinselliğin neliği, nasıllığı ve sonuçlarına ilişkin daha dikkatli ve daha fazla bilgi ve bilince sahip oldukları söylenebilir. Dolayısıyla okur-yazar ebeveynlerin kızlarının gebelik oranının, çok daha düşük olduğu görüldü. Örneklem grubundan elde edilen verilere göre anne-öğrencilerin gebeliğinin esas sorumluları, gündelik yaşam ve yüzyüze etkileşim ortamlarında ilişki kurulan ergenlerdir.

Anne-öğrencilerle ilgili bulgular, listenin başına liseli sorumlu erkek öğrencileri, ikinci sıraya üniversiteli sorumlu erkek öğrencileri yerleştirir. Anne-öğrencilerin gebeliklerinin diğer temel sorumluları arasında Tengrela kentinde yaşayan gençler, taksi şoförleri ve öğretmenler görülmektedir.

Araştırma; kentteki lise öğrencileri, üniversitedeki öğrenciler, taksi şoförleri ve şehrin gençleri gibi toplumsal grupların okuldaki genç kızların gebeliğinden sorumlu olduğunu göstermektedir. Araştırma ayrıca, okur-yazar olmayan ebeveynlerin kızlarının okulda gebe kalma olasılığının daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Sosyolojik açıdan bakıldığında, çevrelerindeki sıkıntılarla baş edemeyen kızların, giderek gebeliğe maruz kalacakları sonucunu ortaya çıkardığı söylenebilir. Nitekim, görüşülen bazı anne-öğrenciler, gelecekle ilgili projelerinde okulun önemini kavrayamayarak okul görevlerinde daha az kararlı olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu kızlar; okula oranla kafe, sinema salonları, otobüs istasyonları gibi yerlerde daha çok vakit geçirirdiklerini belirtmişlerdir. Bu yerlerde vakit geçirdiklerinden dolayı genç kızlar karşı cinsi tanıma fırsatı buldular. Dolayısıyla, görüşülen bazı anne-öğrenciler, okulda düşük notlar aldıklarını veya sınıfta kaldıklarını dile getirmişler, yani bu bir veya daha fazla dersten ya da okulu bir sene daha tekrar ettiklerini söylemişlerdir.

3.1. Tengrela Modern Lisesi'nde Gebeliğe Yol Açan Etkenler

Tengrela Modern Lisesi'ndeki gebelik vakalarıyla ilgili elde edilen bulgulara göre, kızların karşı karşıya kaldığı tehditlerin çoğunun okul ortamından kaynaklandığı görülmüştür. Nitekim çoğu gebelik durumuna, kızlarla okul ortamını paylaşan erkek bireyler neden olmaktadır. Bu durum, kızların yaşıt akran baskısına direnmek ve cinsel davranışlarının farkındalığı ile bağımsız kararlar vermek için yeterince hazırlıklı olmadığını göstermektedir. Çünkü görüşülen bazı anne-öğrenciler, sınıfta iyi dereceler almak veya para gibi bazı iyiliklerin karşılığında cinsel ilişkiye zorlanmış olduklarını dile getirmişlerdir. Yoksulluk ve sınıftaki not ortalamasını yüksek tutma arzusu, böylece kızların istenmeyen ve korunmasız cinsel ilişkiye girme olasılıklarını artırır. Araştırma bulgularına dayanılarak, Tengrela Modern Lisesi'nde okul çağındaki kızların gebeliğine yol açan etkenler, üç temel kategoriye ayrılmıştır: 1. kızların kırılganlığı, 2. yetersiz cinsel eğitim ve yaşıt baskısı ve 3. gebeliği önleyici yöntemlerin kullanılmaması.

3.1.1. Kızların kırılganlığı

Okuldaki gebeliğin ardındaki kırılganlıkla ilgili etkenleri incelemek, kızların maruz kaldığı sosyal ve eğitimsel çevre ile ilgili kimi önemli tehditleri tanıma olanağı verir. Nitekim

Geoff'un (2005:11) da dediği gibi, "savunmasız insanlar, özerklik, haysiyet veya dürüstlük, fiziksel veya ruhsal tehdit altındadır." Yoksulluk, bir kişiyi tehlikeye maruz bırakan bir tehdittir. Okulda gebelik vakaları, dezavantajlı geçmişe sahip kızlar arasında daha sık görülür. Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün 2015 yılı verilerine göre, Fildişi Sahili'nde yoksul hanelerde yaşayan genç kızların %38'i, en zengin hanelerdeki kızların ise sadece %7'sinde erken yaşta gebelik vakası görülmektedir (Kouadio 2015:3). Böylece en yoksul ailelerin kızlarının, gebelik tehdidiyle daha fazla karşı karşı kaldığı söylenebilir.

Araştırma kapsamındaki görüşmelerden elde edilen bulgulara göre de yoksulluk, okulda gebeliğin sebeplerini açıklamak için sıklıkla başvurulmuş bir etken olduğu görülmüştür. Sözü edilen yoksulluk, genç kızların toplumsal çevresi ile bağlantılıdır. Çoğu kız dezavantajlı bir geçmişe sahiptir. Bu kızlar için okul eğitiminin getirdiği ek ekonomik masraflar da, ayrıca ciddi sorunlara yol açmıştır.

Yoksul ebeveynler, kızlarının uygun ve yeterli koşullarda okula başlamasını sağlamakta ciddi sıkıntılar yaşamaktadırlar. Tengrela Modern Lisesi sakinleri, geçimlerini buldukları tarım alanından sağlar. Tengrela'da geçimin tarım alanına bağımlı oluşu ise, ekonomik olarak ciddi bir güvencesizliğe yol açar. Dolayısıyla Tengrela'da bugün kazanılan kazanç, yarın için güvence vermemektedir. Okul masrafları, ebeveynlerin sahip olduğu mali kaynaklardan daha fazlasını gerektirir. Giysi, ulaşım ve okul malzemeleri, aile bütçelerine ciddi yük getiren masraflardır.

Görüşülen bir ebeveynin sözleri şöyleydi: "Öğrencinin okula gitmeden önce, okul için büyük bir finansal kaynağa ihtiyacı vardır, fakat sömürgecilik zamanında durum farklıydı. Okul ihtiyaçları tamamen sömürge yönetimi tarafından finanse edilirdi, bu nedenle ailelerimiz kolayca bizi okula gönderiyorlardı. Bu yüzden okul malzemelerini kendi cebimizden harcamak zorunda kalmadık. Modern çağda okul ihtiyaçlarının, aileler tarafından finanse edilmesi gerekir. Maalesef ebeveynlerin çoğu, kızlarının okul finansmanı taleplerini karşılayamamaktadır, bu da kızlarımızın para kazanmak için kolay yola başvurmalarına neden oldu."²

Kızlar, eğitim dönemi boyunca ebeveynlerin mali desteğinin yokluğunda okuldaki arkadaşlarına veya gelir getirici faaliyetler yoluyla başka alternatiflere yönelmiştir. Kızlar, alınan yardım karşılığında karşı cinsten cinsel ilişki teklifine maruz kalmaktadır.

²Tengrela Modern Lisesi Ebeveynleri Derneği üyesi katılımcı Doudou Coulibaly ile 21 Nisan 2017 tarihli görüşme (Tengrela, Fildişi Sahili).

3.1.2. Yetersiz cinsel eğitim ve yaşıt baskısı

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Tengrela Modern Lisesi'ndeki gebeliklerin diğer önemli nedenleri arasında, aile içinde ve okulda verilen cinsel eğitimin yetersizliği ve yüksek oranda yaşıt baskısına maruz kalınması olduğu görülmüştür. Temel eğitimde ebeveynlerin önemli bir görevi vardır ve ilk sırada yer alır. Bu nedenle, ilk çocukluk yaşta başlayarak verilmesi gerekli olan cinsel eğitim, çeşitli tabular nedeniyle genellikle ailelerde verilememektedir. Çünkü temel yasakları belirleyenler, çocuklar değil geleneksel değerler ve ebeveynlerdir. Ebeveynler tarafından aktarılan cinsel eğitim bilgisi, çocuğun cinsel davranışını belirlemede gözardı edilemeyecek kadar önemlidir. Nitekim, Hélène ve Paulson'ın 2000 yılında yaptıkları bir araştırmaya göre, ergenlerin büyük bir çoğunluğu (yaklaşık %79) ebeveynleri tarafından kendilerine aktarılan cinsellik ve gebelik hakkındaki bilgilerden etkilenmişlerdir (Hélène ve Paulson 2000:16).

Maalesef, anne-öğrencilerin aileleri içinde cinsel konularla ilgili konuşma alanları ve fırsatları genellikle olmamıştır. Görüşmeler sırasında anne-öğrenciler, aile içinde iletişim eksikliğini ısrarla dile getirmişlerdir. Bazı ebeveynler, eğitimcilik rolünü üstlenmez ve çocuklarıyla cinsellik hakkında konuşmaktan utanırdı. Aile, gebeliği önleme noktasında etkisiz kalırken gebelik oluştuğunda daha çok öfkelenir ve red etme tavrını tercih eder. Araştırma, Tengrela Modern Lisesi'nin kızlarının cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını hesaba katmamıştır. Bununla birlikte, lisede düzenli olarak kaydedilen vakaların sayısı okulla ilgili gebeliklerin ciddi bir sorun olduğunu kabul eder. Ancak lisede gebeliklerin önlenmesi ve yönetimi için geliştirilmiş stratejiler bulunmamaktadır. Ailelerin vermiş olduğu cinsel eğitim eksikliği ve lisede verilen cinsel eğitimin yetersizliği, kızların savunmasızlığını arttırmaktadır.

Böylece cinsellik hakkında yeterli eğitimi almamış kızlar, erkeklerin baskısı ile baş etmek zorundadırlar. Kızlar ve erkekler cinsel ilişkiyi kendi kendini doğrulamanın bir işareti olarak algırlar. Görüşmeler sırasında, bazı anne-öğrenciler cinsellik sorunlarıyla ilgili kendi cehaletinin kurbanı olduklarını itiraf etmişlerdir. Nitekim, bakire kalmanın hastalık olduğunu düşünüyorlardı. Bu konuda Sara'nın dile getirdikleri şöyleydi: *"İlk cinsel deneyimini bana anlatan bir sınıf arkadaşım yüzünden bekaretimi kaybettim. Çünkü arkadaşım bana aksi halde evlendiğim zaman bakire olursam, evlendikten sonra cinsel sorunlarla karşılaşacağımı söyledi."*³ Genç öğrenciler, bekaretini bozmayı cinsel bir olgunluk, bozmamayı ise çocukça

³ Tengrela Lisesi'nden katılımcı anne-öğrenci Sara ile 21 Nisan 2017 tarihli görüşme (Tengrela, Fildişi Sahili).

olarak adlandırarak bakireliğin değerini düşürdüler. Onlara göre, ergenliğe ulaşan ve cinsellik yaşadığı bir arkadaşı olmayan bir kız “modern değil”dir. Kızın gebe kalması durumunda okul müdürleri ve/veya aileler, önceden gebeliği engelleyici tedbirler almak yerine, gebelik gerçekleşikten sonra kızmayı ve reddetmeyi yeğlerler. Böyle bir dışlamaya maruz kalan katılımcı Meliane, şunları ifade etmiştir: “Ailem, gebeliğimi öğrendiğinde anne ve babam hayal kırıklığına uğradı, erkek kardeşlerim de beni görmezden geldi ve kendimi yalnız hissettim, erkek arkadaşım rahatladığımı sanıyordum. Ailem tarafından dışlanırken diğer yandan sevgilim tarafından sevildiğimi hissediyordum. Bu da bana çözüm olarak geliyordu.”⁴

3.1.3. Gebeliği önleyici yöntemlerin kullanılmaması

Gebelik önleyiciler, HIV’in ve diğer cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların (CYBE) önlenmesine yönelik bir stratejinin önemli bir bileşeni ve istenmeyen gebeliklerin önlenmesinde etkilidir. Bununla birlikte, Fildişi Sahili’nde her yıl binlerce ücretsiz önleyici dağıtılmasına rağmen, önleyiciler yaygın bir şekilde kullanılmamaktadır. Bu yüzden de dağıtılan önleyicilerin okullarda tanıtılması ve önerilmesini içeren projeler yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla Fildişi Sahili’nde gebelik önleyicilerin kullanım oranı, %12 gibi düşük bir oranda kalmaktadır. Devlet makamlarının amacı, gebelik önleyicilerin kullanım oranını, kızların doğurganlığına etkisi olduğu için 2018 yılına kadar %27’ye çıkarmaktır. Çünkü gebelik önleyicilerin söz konusu düşük kullanım oranı, 18 yaşın altındaki kızlar arasında doğurganlık oranının artmasına neden olmaktadır (Ouattara & Siddick 2012:6).

Sözü edilen durum, Tengrela Modern Lisesi’nde yaygın bir biçimde görülmektedir. Başka bir deyişle, Tengrela Modern Lisesi’nin öğrencileri arasında cinsel ilişki sırasında gebelik önleyici yöntemlerin kullanım oranı oldukça düşüktür. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre anne-öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından daha önce gebeliği önleyici yöntem kullanılmamıştır. Katılımcı anne-öğrenci Affou, “gerçekte okulda kızlar arasında kendimizi bulduğumuzda cinsellik hakkında konuşuyor ve her biri erkek arkadaşıyla yaptığı her şeyi anlatıyor, sohbetteki çoğu kız cinsel ilişki sırasında önleyici kullanmadığını söylemişti”⁵ sözleriyle bu konuda kendi gözlem ve deneyimini dile getirmiştir.

Önleyici kullanmayan öğrenciler genel olarak şu nedenlerden dolayı kullanmadıklarını belirttiler: hissiyatın azalması, kullanım zorluğu ve önleyiciye yönelik güvensizlik (yırtilma, kayma vb.). Batılı ülkelerdeki (Japonya, İngiltere, İspanya vb.) kullanım oranıyla

⁴ Tengrela Lisesi’nden katılımcı anne-öğrenci Meliane ile 21 Nisan 2017 tarihli görüşme (Tengrela, Fildişi Sahili).

⁵ Tengrela Lisesi’nden katılımcı anne-öğrenci Affou ile 21 Nisan 2017 tarihli görüşme (Tengrela, Fildişi Sahili).

karşılaştırıldığında, Fildişi Sahili'nde gebelik önleyici kullanım kültürünün olmadığı ya da çok düşük oranda olduğu söylenebilir. Tengrela Modern Lisesi'ndeki genç öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, henüz önleyici kullanma davranışı ve tutumu edinmemişlerdir. Öğrencilerin doğum kontrol yöntemi hakkında, gündelik sohbetlerdeki konuşmalarda ve/veya erkek ve kız arkadaşlarıyla kullanımı konusundaki sohbetlerde açık bilgi eksikliği vardır. Gebeliği önleyici yöntemlerin düşük kullanımı, gençlerin önleyici yöntemlerin bulunup bulunmadığı ve bunların kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları ile açıklanabilir. Ayrıca araştırmaya katılan anne-öğrenciler, sağlık kuruluşları tarafından düzenlenen cinsellikle yayılan hastalık vb. gibi sorunlar konusundaki seminerlere gençlerin katılmaması gibi bir takım sorunları da dile getirmişlerdir.

3.2. Tengrela Modern Lisesi'nde Gebeliğin Sonuçları

3.2.1. Gebeliğin okul dışındaki toplumsal yaşantıya etkisi

Okul gebelikleri, dramatik gerçeği gözler önüne sermektedir. Okul çağındaki gebeliklerin sonuçlarından biri, gizli ve tehlikeli kürtajlardır. Tengrela Modern Lisesi'nden görüşülen anne-öğrenci katılımcılardan bazıları, kürtaj yaptırmışlardır. Fildişi Sahili'nde kürtaj için yasal çerçeve göz önüne alındığında, bu uygulamanın neden olduğu ölüm sayısını azaltmak için 1996 yılında Fildişi Sahili'nin hükümeti kürtaj yasasını değiştirmiştir. Böylece kürtaj, 1996'da değiştirilen Ceza Kanunu uyarınca cezai yaptırım gerektiren bir suç olarak kabul edilmiştir; ancak, gebe kadının veya fetüsün yaşamı tehdit edildiğinde ve tecavüz veya ensest durumunda gebeliğin sona erdirilmesine izin verilmektedir.

Bununla birlikte, Tengrela Modern Lisesi'ndeki genç kızlar arasındaki kürtajların esasen toplumdaki "sosyal red" korkusundan kaynaklandığı görülmüştür. Bu kızlar için, gebeliğin en belirleyici ve yaşamlarını dönüştürücü etkileri; benlik saygısını yitirmeye, okulu terk etmeye, aile tarafından reddedilmeye ve geleceğe dair bir plan yapma yöneliminin kaybolmasına yol açtığı için psiko-sosyal alanda bulunmaktadır. Bütün bu sürecin içinde gerçekleşen kürtajlar, genellikle halk sağlığı merkezlerinin dışında ve sıklıkla rahatsız edici hijyen koşullarında gerekli ve yeterli eğitimi almayan kişiler tarafından gerçekleştirilir.

Okulda gebelik, aynı zamanda kızların bebeklerini terk etmeye yönlendirmektedir. Nitekim, ailesi tarafından terk edilmiş, ailesi tarafından dışlanma korkusu yaşayan ya da bebeğe bakım kapasitesinden yoksun olan bazı anne-öğrenciler bebeklerini çöp kutularına, sokağa ya da bir yabancıya eline bırakıyor. Durumları incelenen çok sayıda genç, okullarda cinsel ilişkinin çoğunlukla kamusal alanlarda (video kulüpleri) pornografik filmlerin reşit olmayan

kişilere erişimi yasaklamaksızın gösterilmesinin sonucunda ortaya çıkan cinsel dürtülere bağlı olduğuna inanmaktadır. Bu durum ve süreç ise, Tengrela’da yerel eğitim ve siyasi otoritelerden başlayarak birçok durumla iç içe örülüdür.

3.2.2. Gebeliğin sağlık açısından etkisi

Okulda gebeliklerin kızların sağlığı için olumsuz sonuçları vardır. Ergenlikte gebeliğin yaygın riskleri bilinmektedir: yüksek tansiyon, prematüre doğum, bebeğin düşük ağırlığı vb. obstetrik riskler genellikle kızın ailede ilişkisel zorluklar veya geleceğe yönelik korku gibi karmaşık bir sosyal durum yaşadığında gebelik sırasında komplikasyonlara neden olabilir.

Obstetrik fistül, uzun süreli ve zorlu doğum sonucudur. Bu, vajina ile mesane veya rektum arasındaki anormal bir iletişimden kaynaklanır. Sürekli idrar ve dışkı kaybına neden olur. Tedavi edilmediğinde fistül, birçok ülser ve enfeksiyonlara, böbrek hastalığına hatta ölüme neden olabilir.

Tengrela Modern Lisesi’nde fistül olan bir anne-öğrencinin dile getirdikleri şöyleydi: *“Zor doğumdan sonra tedavileri takip etmek için birkaç gün geçirdim ve sonra eve döndüğümde sağlıklı olduğumu düşündüm. Birkaç gün sonra bacağımda acı hissetmeye başladım ve tuvalete çok gittiğim için annem bunu fark etti ve beni hastaneye götürdü. Analizlerden sonra doktorlar tarafından bilgilendirildik. Bana, obstetrik fistül olduğum söylendi. Ben fistül olduğum için gerçekten rahatsız oldum, çünkü hastalığın tedavisi için gerekli fiyat annem ve benim için yeterince yüksekti. Diğerleri gibi ben de bu hastalığı yaşadım. İnsanlar tarafından yapılan yardımlar sayesinde tedavi oldum.”*⁶ Söz konusu süreçte bacaklardaki sinir sekellerinin bazılarını sakat bıraktığını da eklemek gerekmektedir. Ayrıca fistül, kızları HIV dahil olmak üzere CYBE’lere karşı daha savunmasız hale getirmektedir.

Toplumsal-ekonomik sorunlarla bir araya geldiğinde sözü edilen tıbbi tedavi gerektiren sağlık sorunları, genellikle kızların sağlığının ve esenliğinin aşırı derecede azalmasına neden olmaktadır. Genellikle yoksul ailelerden oldukları göz önüne alındığında, okul çağında gebe kızlar, gebeliklerinin tıbbi olarak izlenmesi için maddi imkanlardan yoksun sayılırlar. Bu imkansızlıklar tedavi olanaklarını güçleştirir. Ekonomik durumu iyi olan aileler bu noktada fazla sıkıntı yaşamazlar. Ama özellikle ekonomik açıdan olumsuz toplumsal koşullarda yaşayanlar, bu imkanlara sahip değildirler. Bu durumda, beslenme yetersizlikleri nedeniyle

⁶ Tengrela Lisesi’nden katılımcı anne-öğrenci Fatima ile 21 Nisan 2017 tarihli görüşme (Tengrela, Fildişi Sahili).

bebekler için kötü sonuçlar ortaya çıkarabilir: plasenta, fetusun anormal gelişimi ve prematüre riskine yakalanabilirler.

3.2.3. Gebeliğin okul yaşamına etkisi

Okul çağındayken okuldan ayrılmanın çok boyutlu bir sorunsal olduğu doğrudur. Söz konusu sorun, bireysel, aileyle ilgili, örgütsel ve toplumsal-kültürel etkenlerin karmaşık bir etkileşiminin sonucudur. Buna ek olarak okulda gebelik, kızların okulla ilişkileri üzerinde olumsuz etkisi olan nedenlerden biridir. Okul başarısızlıklarına ve okulun terk edilmesine yol açar ve bu nedenle genç kızların okullaşmasında büyük bir engel olarak görülür. Okulda gebelikler aynı zamanda okula geri dönme olasılığı için önemli bir engel oluşturmaktadır ve uzun vadede iş bulamama olasılığı çok yüksektir. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmelerde elde edilen bulgulara göre; bazı anne-öğrenciler için, aynı zamanda hem bakımında çocuğunun yanında olması hem eğitimini sürdürmesindeki güçlükler, gelecek planlarının mevcut olmadığı anlamına gelmektedir. Hamilelik yaşayan bazı kızlarda daha ciddi ve depresif, hatta bazen intihar eğilimleri görülmüştür.

Gerçekte, bir yandan toplumda yaşanan toplumsal bütünleşme güçlükleri, diğer yandan toplum için yıkıcı toplumsal-ekonomik yankılar nedeniyle kızların okulu bırakması ciddi bir sorundur. Okuldan ayrılma, devlet için hem vasıflı bir işgücü kaybı hem de mali kayıplara neden olma anlamına gelir. Okulu terk eden bu kızlar için devlet, olağan yerleştirme programlarına ek olarak özel içerikli programları kurmakla yükümlüdür. Bu kaygıların ötesinde, okuldan ayrılan kızlar genellikle toplumda etkin rol alamamakta ve toplumsal bütünleşmenin dışında kalmaktadırlar.

Tengrela Modern Lisesi'nde, gebe kaldıktan sonra okuldan ayrılan anne-öğrencilerin davranışlarını belirlemek için başka sorunlu davranışlar araştırılmıştır. Araştırmaya göre sorunlu davranışlar şu şekildedir: antisosyal davranış, davranış bozukluğu, sorumluluk almama, kendi problemlerini çözmede sorun yaşama, fahişelik vb. Bununla birlikte, bu sorunlu davranışların, gebe olmayan ve lise eğitimini tamamlayan kızlarda çok daha az rastlandığı söylenebilir. Kısacası, gelecekle ilgili kariyer planı yapmayan genç kızların sorunlu davranışlarda bulunma ihtimali daha yüksektir.

4. Sonuç

Sonuç olarak okulda gebelik sorununun, eğitim sistemi ve özellikle de kızların eğitim görmeleri önünde bir engel oluşturduğu söylenebilir. Bu çalışma, genellikle cinsel eğitim eksikliği ve gebeliği önleyici yöntemlerin bilgisizliği hakkında bilgi eksikliği nedeniyle Tengrela Modern Lisesi'nde gebelik olgusunun nedenlerini saptamıştır. Bilgi eksikliği

(cinsellik hakkında eğitim almaması ve gebeliği önleyici yöntemlerin bilinmemesi) öğrencileri, özellikle genç kızları gebe kaldıklarında savunmasız hale getirir ve okuldan ayrılmalarına neden olur. Bu sorunla ilgili çok sayıda olumsuz sonuçlar olduğu saptanmıştır: erken yaşta okulun terk edilmesi, güvensiz kürtaj, zor doğum, bebeğin terk edilmesi, erken evlilik ve toplumsal bütünleşme güçlükleri vs.

Bu durumun (okulda gebelik sorunu) ortaya çıkmasından dolayı sosyal sınıflar arasında da bazı sorunlar ortaya çıkmıştır. Örneğin aile ortamları kızlar için farklı sonuçlar doğurur. Bu sorunlar ailelerin yapısına göre değişiklik gösterebilir. Düşük gelirli ve okuma yazması olmayan ailelerin kızlarının, genellikle orta ve yüksek gelirli ve okuma yazması olan ailelerin kızlarına göre dış kaynaklı sorunlara maruz kalma ihtimalleri daha yüksektir. Bu ise, daha dezavantajlı ailelerden gelen kızların eğitimi ve gelişimine zarar vermektedir. Dolayısıyla, bu durumu (okulda gebelik sorunu) önlemek için ebeveynlerin birlikte hareket etmesi, eğitim ve sağlık sisteminin iyileştirilmesi, okulda gebelik sorununu önemli ölçüde azaltmak için gereklidir. Çünkü aile, eğitim ve sağlık kurumları tarafından belirlenen normlar, genç kızlar arasında farklı algılanmakta ve bu kurumlar tarafından dayatılan kimi rollerin çatıştığı görülmektedir. Aksi takdirde, kızların eğitimi konusunda bütün çabalar boşa çıkacaktır. Bir Fildişi Sahili atasözü der ki, “bir insanın eğitilmesi, bir bireyi eğitmektir, bir kız eğitmek ise, bir ulus yetiştirmek demektir”.

Üstelik, araştırmada yer alan tüm katılımcılar okul müfredatındaki cinsellik eğitiminin yetersiz ve etkisiz olduğunu düşünüyorlar. Eğitimdeki eksikliğin sonucunda, genç kızların okulda gebelik riski artmaktadır. Bu yüzden katılımcı anne-öğrenciler; okulun, okulda gebelik risklerini absorbe etmek için her kıza eğitim, bilgi ve farkındalık programları yoluyla yardım etmesi gerektiğini söylüyorlar.

Tedbir açısından hükümetin, okulda gebeliklere karşı geliştirdiği stratejilerde ve aldığı önlemlerde mutlaka anne-öğrencilerin durumunu dikkate almalıdır. Diğer bir deyişle, destek programlarını okul eğitim planıyla bütünleştirerek diğer öğrenciler, öğretmenler ve velilerin; anne-öğrencilerin okullarına geri dönmeleri ve toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırmak için onlara daha çok şefkat göstermeleri, karşılıklı yardım ve dayanışma bilincini arttırmaları gereklidir.

Bitirirken, çalışmayla ilgili iki önemli durumun altını çizmek önemlidir. İlk olarak, çalışmanın sonuçları, araştırma nitel olduğu için, dar ve spesifik araştırma alanını (Tengrela Modern Lisesi) göz önüne alarak, Fildişi Sahili’ndeki tüm okullara genelleştirilemez. İkincisi, çalışmanın, okulda gebelik ile din, etnik grup vb. gibi kültürel aidiyet arasında bir ilişki kurmamış olmasıdır. Okulda gebelik ve kültürel aidiyet arasındaki ilişkiyi inceleyecek

gelecekteki başka bir çalışma, Tengrela Modern Lisesi'nde okulda gebelik olgusunun diğer açılardan tanımlanmasına da yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Aguibou, L. (2010). *L'âge légal du mariage: Approche législative, juridictionnelle et doctrinale mémoire de maîtrise de droit Privé*. Dakar : Université Cheikh Anta Diop.
- Alvin, P. (2006). *Contraception chez l'adolescente : Le grand paradoxe*. Paris: Archives de Pédiatrie.
- Aubin, C., et Menninger, J. (2016). *La prévention des grossesses non désirées : information, éducation et communication*. Abidjan : Inspection générale des affaires sociales, rapport n°RM2009-118A, (Ministère de l'Éducation Nationale).
- Bénédicte, F., et Huib H. (2014). *Les mariages précoces et forcés: que fait la coopération au développement belge? Bruxelles : Plan*.
- Bennabdallah, H. (2010). *Les violences de genre : des facteurs de déscolarisation des filles en Afrique subsaharienne francophone*. Ouagadougou : Ministère des affaires étrangères et européennes.
- Coulibaly, M. (2012). *Elaboration d'un plan de communication projet d'appui à l'éducation des filles*. Dakar: Direction de la planification et de la réforme de l'éducation cadre de coordination des interventions sur l'éducation des filles.
- Geoff, B. (2005). Taux de décrochage provinciaux tendances et conséquences. Questions d'éducation, *Statistique Canada No 81-004-XIF vol. 2, no 4* au Catalogue.
- Goyette, M. et al (2009). *Jeunes femmes à risque de maternité précoce et jeunes femmes enceintes ou mères issues des centres jeunesse : Leur profil, leur devenir et les pistes d'intervention en vue de soutenir leur passage à la vie adulte*. Université du Québec.
- Hélène, R., et Paulson P. (2000). *Ecole, sexe et vidéo*. Paris: Dunod.
- Kouadio E. (2015). *Réformes économiques et analyses de la pauvreté : l'expérience de Côte d'Ivoire*. Abidjan : Institut National de la Statistique (İNS).
- Nations Unies (2014). *Assemblée générale, prévention et élimination des mariages d'enfants, des mariages précoces et des mariages forcés, rapport du haut-commissariat des nations unies aux droits de l'homme*. Abidjan 2 Avril : Direction des affaires sociales et de la communication.
- OMS (2007). *L'école et son rôle dans l'éducation sanitaire et la promotion de la santé en général*. Genève : direction des affaires sociales et culturelle.
- Ouattara, J., et Siddick, A. (2002). *Lutte contre les grossesses en milieu scolaire : la guerre est désormais engagée contre ce fléau*. <http://www.africatime.com> (site visité le 15 avril 2017). Information/ éducation/ communication culturellement appropriée, élaboration et diffusion, projet de recherche UNESCO/ONUSIDA, manuels méthodologiques, série spéciale, n° 1, division des politiques culturelles et du dialogue interculturel, Unesco.
- RGPH (2014). *Enquête démographique de santé à indicateurs multiples*. Abidjan : RGPH (EDS-MICS), rapport final.